Специфікація
контрольних вимірювальних матеріалів
для проведення у 2027 році єдиного державного екзамену
з української мови

1. Призначення КВМ ЄДЕ

Єдиний державний екзамен – форма об'єктивної оцінки якості підготовки осіб, що освоїли освітні програми середньої загальної освіти, з використанням завдань стандартизованої форми (контрольних вимірювальних матеріалів).

Контрольні вимірювальні матеріали дозволяють встановити рівень освоєння випускниками Державного освітнього стандарту середньої (повної) загальної освіти.

Результати ЄДЕ з української мови визнаються загальноосвітніми організаціями, в яких реалізуються освітні програми середньої (повної) загальної освіти, як результати державної підсумкової атестації, а освітніми організаціями вищої професійної освіти – як результати вступних випробувань з української мови.

2. Документи, що визначають зміст КВМ ЄДЕ

Зміст екзаменаційної роботи визначається на основі освітнього стандарту основної загальної освіти з української мови, освітнього стандарту середньої (повної) загальної освіти з української мови.

3. Підходи до відбору змісту, розробки структури КВМ ЄДЕ

Концептуальні підходи до побудови екзаменаційних моделей визначаються згідно з вимогами нормативних документів, традицій вітчизняної освіти, сучасних тенденцій в сфері оцінки результатів навчання.

До основних концептуальних підходів до побудови екзаменаційної моделі ЄДЕ з української мови можна віднести наступні:

– компетентнісний підхід, який полягає в тому, щоб в рамках поданої моделі перевірити наступні види предметних компетенцій:

– лінгвістичну компетенцію, тобто вміння проводити лінгвістичний аналіз мовних явищ;

– мовну компетенцію, тобто практичне володіння українською мовою, її словником і граматичною будовою, дотримання мовних норм;

– комунікативну компетенцію, тобто володіння різними видами мовленнєвої діяльності, вміння сприймати чуже мовлення і створювати власні висловлювання;

– культурологічну, тобто усвідомлення мови як форми вираження національної культури, взаємозв'язку мови і історії народу, національно-культурної специфіки української мови;

– інтегрований підхід, що виявляється як у внутрішньому, так і у зовнішньому по відношенню до системи мови (мовлення) єдності вимірюваних умінь, в інтеграції підходів до перевірки когнітивного і мовного розвитку екзаменованих і т.п .;

– комунікативно-діяльнісного підходу, основою якого є система завдань, що перевіряють сформованість комунікативних умінь, що забезпечують стабільність і успішність комунікативної практики випускника школи;

– когнітивний підхід, традиційно пов'язується зі спрямованістю вимірювача на перевірку здатності здійснювати такі універсальні навчальні дії, як порівняння, аналіз, синтез, абстракція, узагальнення, класифікація, конкретизація, встановлення певних закономірностей і правил та ін.;

– особистісний підхід, що передбачає орієнтацію екзаменаційної моделі на запити, можливості екзаменованих, адаптивність моделі до рівнів підготовки та інтелектуальних можливостей випускників.

Заявлені підходи взаємообумовлені і доповнюють один одного.

Загальні концептуальні підходи передбачають реалізацію системи принципів в побудові моделі екзамену: принцип змістової і структурної валідності, принцип об'єктивності, принцип відповідності форми завдання елементу, що перевіряється і т.д., в тому числі загальнодидактичним принципам (принцип врахування вікових особливостей учнів, принцип відповідності змісту екзамену загальним цілям сучасної освіти, принцип науковості і т.д.), а також дотримання вимог до тесту як вимірювального інструменту.

4. Структура КВМ ЄДЕ

Кожен варіант екзаменаційної роботи складається з двох частин і містить 27 завдань, що відрізняються формою і рівнем складності.

Частина 1 містить 26 завдань з короткою відповіддю.

В екзаменаційній роботі запропоновані такі різновиди завдань з короткою відповіддю:

– завдання на запис самостійно сформульованої правильної відповіді;

– завдання на вибір і запис однієї або кількох правильних відповідей із запропонованого переліку відповідей.

Відповідь на завдання частини 1 подається відповідним записом у вигляді цифри (числа) або слова (кількох слів), послідовності цифр (чисел), записаних без пробілів, ком та інших додаткових символів.

Частина 2 містить 1 завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю (твір), що перевіряє уміння створювати власне висловлювання на основі прочитаного тексту. Розподіл завдань за частинами екзаменаційної роботи із зазначенням первинних балів представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.Розподіл завдань за частинами екзаменаційної роботи

Частина роботи	Кількість завдань	Максимальний первинний бал	Відсоток максимального первинного балу за виконання завдань даної частини від максимального первинного балу за всю роботу, що дорівнює 54	Тип завдань
Частина 1	26	30	56	З короткою відповіддю
Частина 2	1	24	44	З розгорнутою відповіддю
Всього	27	54	100	

5. Розподіл завдань КВМ ЄДЕ за змістом *та видами діяльності.*

Розподіл завдань за основними змістовими розділами навчального предмета «Українська мова» представлено в таблиці 2.

Таблиця 2. Розподіл завдань екзаменаційної роботи за основними змістовими розділами курсу української мови

Змістові розділи	*Кількість завдань*	*Максимальний первинний бал*	*Відсоток максимального первинного балу за виконання завдань поданого розділу змісту від максимального первинного балу за всю роботу, що дорівнює 54*
Аналіз текстів різних функціональних видів мови	5	5	9
Основні орфоепічні норми сучасної української літературної мови	1	1	2
Основні лексичні норми сучасної української літературної мови	4	4	8
Основні правила української орфографії	7	7	13
Основні правила української пунктуації	6	6	11
Основні граматичні (морфологічні і синтаксичні) норми сучасної української літературної мови	2	4	7
Основні зображувально-виражальні засоби української мови	1	3	6
Інформаційно-смислова переробка тексту. Твір	1	24	44
Всього	27	54	100

Завдання екзаменаційної роботи з української мови різні за способом подання мовного матеріалу (таблиця 3). Випускник працює з відібраним мовним матеріалом, представленим у вигляді окремих слів, словосполучень або речень, з мовними явищами, поданими в тексті; створює власне письмове монологічне висловлювання.

Таблиця 3. Розподіл завдань за видами роботи з мовним матеріалом

Вид роботи з мовним матеріалом	Кількість завдань	Максимальний первинний бал	Відсоток максимального первинного балу за виконання завдань, що передбачають різні види роботи з мовним матеріалом, від максимального первинного балу за всю роботу, що дорівнює 54
Робота з відібраним мовним матеріалом, поданим у вигляді окремих слів, словосполучень чи речень	17 (4-20)	19	35

Робота з мовним матеріалом, що поданий у тексті	9 (1-3, 21-26)	11	21
Робота над писемним монологічним висловлюванням	1 (27)	24	44
Всього	27	54	100

6. Розподіл завдань КВМ ЄДЕ за рівнем складності

Екзаменаційна робота містить завдання як базового, так і підвищення рівня складності.

Завдання частини 1 перевіряють засвоєння випускниками навчального матеріалу як на базовому, так і на підвищеному рівнях складності (завдання 8, 25-26).

Завдання частини 2 (завдання 27 – твір) може бути виконане екзаменованим на будь-якому рівні складності (базовому, підвищеному).

Таблиця №4. Розподіл завдань за рівнем складності.

Рівень складності завдань	Кількість завдань	Максимальний первинний бал	Відсоток максимального первинного бала за виконання завдань даного рівня складності від максимального первинного бала за всю роботу, що складає 54 бали
Базовий	24	26	48
Підвищений	3	28	52
Всього	27	54	100

Варіанти екзаменаційної роботи рівноцінні за складністю, однакові за структурою, паралельні за розташуванням завдань: під одним і тим же порядковим номером у всіх варіантах роботи знаходяться завдання, що перевіряють одні й ті ж елементи змісту.

7. Тривалість ЄДЕ з української мови

На виконання екзаменаційної роботи відводиться 3 години 30 хвилин (210 хвилин).

8. Додаткові матеріали та обладнання

Додаткові матеріали та обладнання не використовуються.

9. Система оцінювання окремих завдань і екзаменаційної роботи в цілому

Оцінювання правильності виконання завдань, що передбачають коротку відповідь, здійснюється з використанням спеціальних апаратно-програмних засобів.

Правильне виконання кожного із завдань 1–7, 9–25 оцінюється 1 балом. Завдання вважається виконаним правильно, якщо відповідь записана в тій формі, яка вказана в інструкції щодо виконання завдання, та повністю

збігається з зразком відповіді. У відповідях на завдання 2–4, 9–12, 15–23 порядок запису символів значення не має.

Правильне виконання завдання 8 оцінюється 3 балами. Завдання вважається виконаним правильно, якщо відповідь записана у тій формі, яка вказана в інструкції щодо виконання завдання, та повністю збігається з еталоном відповіді: кожен символ у відповіді стоїть на своєму місці, зайві символи у відповіді відсутні. За відповідь на завдання 8 виставляється 2 бали, якщо на будь-якій одній або двох позиціях відповіді записані не ті символи, які представлені в зразку відповіді. 1 бал виставляється, якщо на будь-яких трьох чи чотирьох позиціях відповіді записані не ті символи, які представлені в зразку відповіді. У всіх інших випадках виставляється 0 балів. Якщо кількість символів у відповіді більша за потрібну, виставляється 0 балів незалежно від того, чи були вказані всі необхідні символи.

Правильне виконання завдання 26 оцінюється 3 балами. Завдання вважається виконаним правильно, якщо відповідь записана у тій формі, яка вказана в інструкції щодо виконання завдання, та повністю збігається з еталоном відповіді: кожен символ у відповіді стоїть на своєму місці, зайві символи у відповіді відсутні. За відповідь на завдання 26 виставляється 2 бали, якщо на будь-якій одній позиції відповіді записано не той символ, який представлений у зразку відповіді. 1 бал виставляється, якщо на будь-яких двох або трьох позиціях відповіді записані не ті символи, які представлені в зразку відповіді. В інших випадках виставляється 0 балів. Якщо кількість символів у відповіді більша за потрібну, виставляється 0 балів незалежно від того, чи вказано всі необхідні символи.

Виконання завдання 27 (твір) перевіряється експертами предметних комісій згідно з критеріями оцінювання. максимальна кількість балів за завдання 27 – 24 бали.

Максимальний первинний бал за виконання екзаменаційної роботи – 54.

10. Зміни в КВМ ЄДЕ 2027 в порівнянні з 2026 роком.

Всі основні характеристики екзаменаційної роботи збережені.

Додаток

Узагальнений план варіанта КВМ ЄДЕ 2027 року
з української мови

Рівень складності завдань: Б – базовий; П – підвищений.

Позначення завдання в роботі	Елемент змісту, що перевіряється	Коди елементів змісту (за кодифікатором) що перевіряються	Коди вимог до рівня підготовки (за кодифікатором), що перевіряються	Рівень складності завдань	Максимальний бал за виконання завдання
1	Інформаційна обробка письмових текстів різних стилів і жанрів	11	2.1 2.2 2.3	Б	1
2	Засоби зв’язку речень у тексті	8.2	1.4 2.1	Б	1
3	Лексичне значення слова	2.1	1.1 1.4 2.1	Б	1
4	Орфоепічні норми (постановка наголосу)	9.1	1.1	Б	1
5	Лексичні норми (вживання слова відповідно до точного лексичного значення і вимогою лексичної сполучуваності	9.2	1.1	Б	1
6	Лексичні норми	9.2	1.1	Б	1
7	Морфологічні норми (утворення форм слова)	9.3	1.1	Б	1
8	Синтаксичні норми. Норми узгодження. Норми керування	9.4	1.1	Б	3
9	Ненаголошені голосні ***е, и, о*** в коренях слів	6.2	1.1	Б	1
10	Правопис префіксів	6.10	1.1	Б	1
11	Вживання м’якого знака	6.4	1.1	Б	1
12	Вживання апострофа	6.5	1.1	Б	1
13	Правопис НЕ з різними частинами мови	6.11	1.1	Б	1
14	Написання складних слів разом, окремо і через дефіс	6.7	1.1	Б	1
15	Подвоєння букв на позначення подовжених м’яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків	6.8	1.1	Б	1
16	Розділові знаки в простому ускладненому реченні (з однорідними членами). Пунктуація в простому і складному реченнях з однорідними членами	7.2 7.18	1.1	Б	1
17	Розділові знаки при відокремлених членах речення	7.7	1.1	Б	1
18	Розділові знаки в реченнях зі словами і конструкціями, граматично не пов’язаних з членами речення	7.8	1.1	Б	1
19	Розділові знаки в складнопідрядному реченні	7.12	1.1	Б	1
20	Розділові знаки в складному реченні з різними видами зв’язку	7.13 7.15	1.1	Б	1
21	Пунктуаційний аналіз	9.2	1.1	Б	1

22	Текст як мовленнєвий твір. Смислова і композиційна цілісність тексту	8.1	2.1 2.2	Б	1
23	Стилі та типи мовлення	8.3	1.1 1.4 2.1	Б	1
24	Лексичне значення слова. Синоніми, Антоніми. Омоніми. Фразеологічні звороти. Групи слів за походженням і вживанням	2.1 2.2 2.3 2.4 2.5	1.1 1.4 2.1	Б	1
25	Засоби зв’язку речень у тексті	8.2	1.1 1.4	П	1
26	Мовлення. Мовні засоби виразності	10.5	1.1 1.2 1.3 2.1 2.2 2.3	П	3
Частина 2					
27	Твір. Інформаційна обробка тексту. Вживання мовних засобів в залежності від мовленнєвої ситуації	11.0 8.6	3.1 3.2 3.3 3.4	П	24

Всього завдань – **27**; з них
за типом завдання: з короткою відповіддю – **26**; з розгорнутою відповіддю – **1**;
за рівнем складності: Б – **24**; П – **3**.
Максимальний первинний бал за роботу – **54**.
Загальний час виконання роботи – **3 години 30 хвилин** (**210 хвилин)**.